

Mujeres de Frente

Equador

Gara Pulido Tacoronte · *Entrepobles Alacant*

En el marc d'una gira internacional de Mujeres de Frente (Equador) per l'Estat Espanyol amb altres organitzacions com La Laboratoria, vam tenir la sort des d'Entrepobles de poder compartir dos dies per continuar estrenyent vincles i línies d'acció comunes amb les companyes Marianita Collaguazo (líder i educadora popular, part de l'Assemblea de gestió i coordinadora de les empreses productives) i Heidy Mielles (integrant de l'organització, on participa a l'Assemblea de Gestió, com a coordinadora de processos d'educació popular, co-investigació, economia popular feminista i acció cooperativa i política).

Les companyes van estar el 22 d'octubre al Centre de Formació de Persones Adultes L'Atalaia, dins del Centre Penitenciari de Villena (Alacant), com a part d'una col·laboració amb aquest centre educatiu, amb què Entrepobles Alacant està començant a fer vincles amb el nostre treball d'educació. Allà van desenvolupar un taller amb les dones del Centre Penitenciari, fent paral·lelismes amb la situació de les presons a l'Equador, on *Mujeres de Frente* porta treba-

llant molts anys amb les dones preses. L'endemà van anar a Tarragona, on van participar en una xerrada-col·loqui al local de la USTEC, per parlar de la feina que realitza la seva organització i de la situació de les dones a l'Equador, amb molt bona acollida. I, finalment, van ser a Vilafranca per a una entrevista amb la Ràdio del Penedès.

A Alacant vam poder tenir amb elles una llarga conversa de la qual extraiem el que segueix:

Gara: Com va sorgir l'entitat i com van ser aquests primers moments i preses de contacte a les presons i amb les dones preses?

Marianita: jo em vaig vincular des del 2014, però l'entitat existeix des que es va fundar el 2004, a la presó de Linca. Hi ha fundadores que són preses, d'altres que, com l'Andrea, són acadèmiques. Des de llavors es treballa a les presons. Quan jo em vaig vincular no teníem una seu. Teníem una caseta a San Marco o ens reuníem a cafès. Fins que vam aconseguir la caseta que anomenem *catapulta*, arrendada amb habitacions, una cuina; ja vam començar a cuinar per als nens, allà sí que hi havia fills de dones preses... Però també es va vincular gent col·laboradora com jo, que soc venedora ambulant. Es cridava els nens perquè mengin ells i les mares. En aquesta casa *catapulta* diverses voluntàries feien classes, i mares que eren analfabetes van aprendre a llegir... tot això es treballava a la casa *catapulta*.

Gara: Són més de 80 persones a l'organització, entenc que gestionar tot això va ser difícil...

Heydi: Sí, de fet vam començar a créixer, ja que érem al voltant de vint, més tots els nens i nenes. Abans de la pandèmia, el centre de l'organització es centrava en la cura de les nenes i els nens; l'espai de *wawas* era on pensàvem el nostre què fer polític, militant, i les mares acompanyaven. Bé, jo no soc mare de cap, però vaig començar a ser acompanyant oficial dels nens. Avui dia, després de la pandèmia, ens considerem una xarxa d'acompanyament, i això implica que cada persona a l'organització està acompanyada per una altra. Seixanta de nosaltres estem fora en el sentit que no estem preses i que conformem aquesta xarxa de cura i acompanyament. I les altres companyes són col·laboradores, però no estan integrades en la xarxa.

Gara: com es generen i sorgeixen els processos de compartir sabers a nivell intern amb dones preses i no preses, i com es generen sinergies amb altres col·lectius amb què participen?

Heydi: Nosaltres sempre hem vingut de la línia de l'educació popular proposada sobretot per Paulo Freire, que consisteix a entendre que no hi ha qui tingui tot el coneixement i la resta són persones que cal omplir de coneixement. L'educació i el coneixement es produeixen en l'intercanvi, a això que Paulo Freire anomena la *re-admiració* de la realitat. Durant els 20 anys hem portat aquest procés intercalant-lo amb els processos de recerca i comprensió del món, justament perquè la fundació de l'organització va ser així, en aquesta conversa molt profunda entre fer i pensar, i vam arribar a conclusions que emergien d'aquesta conversa. A partir de la pandèmia, hem vist la necessitat de tornar a pensar col·lectivament, ja que tot el que se'ns deia a la televisió no quadrava amb les nostres vides. Així, vam crear la primera escola de formació en promoció de la salut comunitària per

comprendre què era el COVID i tenir alternatives comunitàries per sostenir-nos durant aquest procés.

En aquesta primera escola de salut comunitària, ens vam adonar que hi havia molt a parlar, ja que la malaltia feia aflorar molts altres temes. Vam començar a debatre i d'aquí va néixer l'escola de formació política tal com la coneixem avui, que ja fa 5 anys. D'aquest procés s'ha anat creant tota una metodologia que té dos sentits: primer, la formació d'organització, amb un munt de coneixements i estratègies per consolidar organitzacions. No portem la informació de fora, sinó que es genera a partir de l'experiència dels tallers. La segona és crear recursos per a la *re-admiració* d'aquesta realitat. Així, el que proposem és construir i facilitar el diàleg perquè cada realitat pugui construir la seva pròpia versió del que estem veient. Així hem començat la facilitació del coneixement col·lectiu, en aquest exercici entre fer i pensar, portant-nos a la consciència, però també al sentiment, ja que molt passa pel nostre cos: la violència... És com un recordatori inscrit a la nostra pell, per això tenim aquests dos moments, el de sentir i el de fer consciència del que estem fent.

Gara: és a dir, que els processos de compartir sabers arriben a través de l'escola de formació política i feminista.

Heydi: Sí, i així, amb aquesta proposta, és com arribem a altres organitzacions. Nosaltres, des de molt abans, tenim molt bones relacions amb els moviments socials aliats, com les companyes ecologistes, el moviment indígena, les treballadores... Ara el que fem és justament portar l'escola de formació política, que a més està liderada per dones dels sectors populars. Moltes companyes tenen una gran savi-

esa que mai no ha estat valorada, com la cura de la natura, l'agricultura, el comerç...

Marianita: Però també és el suport que oferim a les dones, ja que som un col·lectiu assembleari on tot projecte per sostenir les nostres companyes amb beques sempre es discuteix a la taula de l'assemblea de gestió. Aquesta assemblea de gestió busca com desenvolupar projectes... intentem seguir teixint a cada pas amb altres col·lectius. Són molts els col·lectius amb què hem aconseguit unir-nos així. També ens ajuden amb les emprenedories que tenim: càtering i tallers. A més de l'espai de *wawas* que cuidem entre companyes, amb aquestes emprenedories intentem avançar i mirar de sortir dels carrers. Per exemple, jo ja fa temps que vaig sortir del carrer; abans vivia constantment perseguida per la policia.

Gara: Quins són els següents passos que us plantegeu com a organització i què podem aportar des d'aquí?

Heydi: Cap a on anem? Bé, volem... volem moltes coses (rialles)... Realment, l'any que ve no sabem com ens ve. Li tenim por, perquè veiem l'avenç de la dreta a l'Equador, a Llatinoamèrica i al món. Aquest és el primer lloc on volem seguir sostenint l'organització, en el seu aspecte més essencial: la cura, la retribució de la vida, els afectes...

D'altra banda, esperem consolidar aquest procés del qual parlem com a investigadores i facilitadores populars, com una alternativa real de vida, perquè les companyes que vulguin dedicar-se a la investigació i la facilitació de tallers puguin fer-ho en les millors condicions possibles. Ja tenim algunes experiències que ens han anat bé, però volem consolidar-ho.

També volem entrar en un procés de diàleg per la vida de les persones que pateixen la guerra social intensament; volem aconseguir discussions profundes al voltant de les presons amb moviments socials, per obtenir una resposta del col·lectiu des de la resistència. Hem de ser conscients que és la nostra gent la que és a la presó, matant i morint, i hem de constatar el dol que devem a l'Equador, que està patint molt.

A més, ens agradaria aconseguir un transport col·lectiu, perquè necessitem un mitjà de transport, i volem parlar de l'habitatge, de l'educació, de la joventut... Molta de la situació relacionada amb el narcotràfic implica la captació de joves cada cop més aviat.

A més, moltes companyes comencen a envellir; volem parlar de com envellir bé, com descansar, com tenir espais de pau, com gaudir de la militància, que no tot sigui reaccionar davant l'atac de la dreta, sinó també gaudir d'estar organitzades, d'estar ben acompanyades... Considero que això és essencial per a l'any que ve.

Marianita: Jo crec que, des d'aquí, una cosa important que podreu fer —no sé si és demanar massa— és ajudar-nos a difondre a nivell internacional el que està passant al nostre petit país. Realment, estem molt colpejades, no només a la presó, sinó també fora, cada vegada més als barris marginals. Necessitem que ens ajudin a difondre tot això i que se'n escolti.

Heydi: També és important facilitar espais per ampliar el diàleg, perquè el que veiem no només passa a l'Equador, és com una recepta d'Amèrica Llatina... Els incendis estan per tota l'Amazònia, els grups del narcotràfic es van movent. És important no fer el joc al discurs racista ni antiimmigració, que fàcilment exacerba el discurs d'odi. Creiem que és molt important aturar-los des de qualsevol lloc del món i obrir el diàleg. Espanya, per als llatins, i en concret per als equatorians, és una terra molt hostil i, de vegades, sento que la mirada amb què ens rep no és la més amorosa; es perpetua el discurs de tota la vida que "venen a treure'ns la feina". No els traiem la feina, ens mal paguen els treballs de cures i d'altres. Hem de trencar amb aquests discursos d'odi. Crec que es presenten onades migratòries cap a Europa, perquè ara els EUA estan rebent la migració equatoriana i de tota Llatinoamèrica, però crec que aquesta via es tancarà cada cop més. Necessitem crear espais d'acollida, canals de diàleg i formes de conversa que tallin aquests discursos d'odi i generin abric. 🗨️